Theo Douma

Jip Louwe Kooijmans

Zoogdier vereniging

Factsheet vleermuizen

GROENSTRUCTUREN

WAT

Groene netwerken zijn van levensbelang

Zoals mensen straten en wegen nodig hebben om zich over te verplaatsen hebben vleermuizen een *groene* en *blauwe infrastructuur* nodig. Die groen en blauwe wegen bestaan onder andere uit tuinen, plantsoenen, parken, bermen, oevers, lanen, grachten en kanalen. Via deze structuren bewegen vleermuizen zich tussen verblijfplaatsen, jachtgebieden, winter- en zomergebieden en kunnen ze soortgenoten vinden om zich mee voort te planten.

Profiterende soorten

Alle soorten vleermuizen. In urbaan gebied in het bijzonder gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en grootoorvleermuis. In parken en groene randzones van bebouwd gebied ook de watervleermuis en franjestaart.

WAAROM

Schaalgrootte en actualiteit

Er is geen twijfel dat een groene omgeving gezond is voor mensen, maar dat in de stad die groene omgeving onder druk staat door inbreiding van bebouwing, verbreding van verkeersinfrastructuur, verstening van tuinen en het uitbreiden van verlichting. Gelukkig zetten steeds meer gemeenten zich in het kader van klimaatadaptie, biodiversiteit en leefbaarheid in voor de vergroening van de stad. Door het streven naar meer groen-voor-mensen te koppelen aan meer groen-voor-vleermuizen kan een win-win situatie worden gecreëerd.

Erik Korsten

Impact op vleermuizen

Een natuurinclusieve inrichting van het openbaar en particulier groen verbetert voor vleermuizen de omvang en de kwaliteit van belangrijke foerageergebieden en de connectiviteit naar andere leefgebieden.
Een rijke aanplant van diverse soorten *inheemse* bomen en struiken in straten, plantsoenen en tuinen trekt *inheemse* insecten aan en voorziet in rijke voedselgebieden voor vleermuizen. Netwerken van houtwallen, laanvormen en waterwegen met oeverbeplanting zorgen voor luwte en duisternis en bieden vleermuizen gunstige foerageergebieden en vliegroutes.
Waar vliegroutes van vleermuizen kruisen met verkeersintensieve wegen bieden ecoducten, groene hopovers en ruime onderdoorgangen veilige oversteekplaatsen voor vleermuizen.

HOE

Een mix van inheemse planten en bomen

Creëer bij plantsoenen en straatbeplanting een kleinschalig landschap met een mix van inheemse bloemen, struiken en bomen. Met verschillende formaten struiken en bomen en verschillende bloeitijden creëer je een landschap met in ruimte en tijd afwisselende "natuurgebiedjes" met een hoge biodiversiteit. Denk ook aan zogenaamde 'tiny forests'. Bloemen die 's nachts insecten aantrekken, zoals teunisbloemen, zijn belangrijk voor een rijk en zeer gevarieerd insectenaanbod voor vleermuizen en andere nachtdieren.

Erik Korsten

Water natuurlijk!

Beken, grachten, sloten en vijvers zijn voor vleermuizen van levensbelang voor voedsel en drinkwater. Bij waterpartijen met een natuurlijk karakter houden vleermuizen, vissen, vogels en amfibieën eventuele plaaginsecten in balans en is vrees voor bijvoorbeeld een muggenplaag niet nodig. Met elkaar verbonden watergangen binnen en buiten de bebouwde kom bieden watervleermuizen en meervleermuizen de mogelijkheid om ook in een bebouwde omgeving te verblijven of te jagen.

Groene lijnen

Vleermuizen oriënteren zich met echolocatie. Ze gebruiken echo's die terugkaatsen van huizen, bomen en struiken om hun weg te kunnen vinden. Lanen, houtwallen en begroeide oevers zijn daarom vaak snelwegen voor vleermuizen. Op elkaar aansluitende singels, parken, boomrijke plantsoenen en tuinen bieden vleermuizen in de stad een donker en beschut wegennet. Omdat veel vleermuizen in de bebouwde kom wonen maar daarbuiten op insecten jagen is een goede aansluiting van stedelijke en landschappelijke structuren van groot belang.

Peter Twisk

Hop! Erover of er onderdoor!

Waar vliegroutes van vleermuizen kruisen met wegen met snelverkeer (>50 km per uur) is er een groot risico dat vleermuizen worden aangereden. Dit kan worden voorkomen met een hop-over waarbij boomkronen elkaar zodanig naderen dat vleermuizen boven het verkeer veilig naar de overkant kunnen 'hoppen'. Op ecoducten en viaducten kan een hogere geleiderail (bomen, struiken of een wand) vleermuizen veilig laten oversteken. Voor relatief laagvliegende vleermuizen (bijv. dwergvleermuizen, grootoorvleermuizen, watervleermuizen en meervleermuizen) zijn grote onderdoorgangen en ruime duikers veilige doorgangen om over te steken.

MEER INFO

- Landscape and urban design for bats and biodiversity
- Designtool Groen-Blauwe Netwerken in Steden

Erik Korsten

Zie ook factsheet:
- Verlichting
- Parken, landgoederen en stadsbossen
- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Meervleermuis
- Gewone grootoorvleermuis

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

Provincie Noord-Brabant